

Zo was 't, zo is 't Grotestraat 212

Jan Deckwitz

Wijziging van het straatbeeld in Borne is tegenwoordig een bijna dagelijks gebeuren. Zo staat een gebouw leeg en binnen de kortste keren is het afgebroken en staat er iets nieuws.

Ook verbouwingen zijn een terugkerend verschijnsel. Ga zelf maar eens na welke wijzigingen in het dorpsbeeld in 2009 hebben plaats gevonden, je zult versteld staan.

Aan de Grotestraat 212 was tot voor kort het *Chinees Restaurant Panda* gevestigd. Deze herfst wordt het verbouwd voor uitbreiding van een bouwmaterialenwinkel (Doeland). Zo'n veertig jaar lang heeft de bekende chinees onze eetlust bevredigd.

Grotestraat 212 in 2009. Hier zat tot voor kort het Chinees restaurant Panda. Nu wordt het pand verbouwd voor uitbreiding van Doeland.

De winkel, met broer Izak, zwager Salomon Schlosser en diens zoon Levi, Jaap van Gelder en zijn vader David.

Maar wat was daar vóór die tijd?

Ik neem u even mee naar een periode omstreeks de Tweede Wereldoorlog. Als de tweede wereldoorlog begint wonen drie broers van Van Gelder aan de Grotestraat in Borne. De oudste, Salomon, is dan weduwnaar; hij sterft in 1941 en wordt in Borne begraven.

De broers David en Jacob zijn met de zussen Geertruida (Truitje) en Mina Hiegenlich uit Assen getrouwd. Jacob en Mina trouwen in 1906 en blijven kinderloos; ze drijven een antiekzaak. David en Jacob en de zussen Hiegenlich wonen bij elkaar in hetzelfde huis., Ze worden alle vier in Sobibor vergast.

David is weduwnaar van Mathilde Bambergen als hij in 1916 met Truitje trouwt. David neemt in 1922 de textielzaak over van Salomon Lievendag en zijn vrouw Mietjen van Gelder die naar Enschede verhuizen. De winkel is gevestigd aan de Grotestraat (nu nummer 212) waar tot voor kort het Chinese restaurant Panda gevestigd was. Ook staat hij met zijn waren op de markt.

David's dochter Anna Rosa (1909) uit zijn eerste huwelijk trouwt met Sally Hes, zoon van voorganger Hes. Ze gaan in Harlingen wonen en krijgen een dochtertje; alle drie komen ze in Auschwitz om. Zoon Jacob of Jaap, uit het tweede huwelijk van David van Gelder, komt in 1917 ter wereld. Met twee vaders en twee moeders wordt hij goed verwend. Hij overleeft de oorlog.

De Van Gelder's stonden gunstig bekend in Borne. Op zondag was de winkel altijd open. Dan zat de kamer vol boeren uit Hertme, Zenderen en Azelo, die na de kerkdienst hun inkopen deden. Er stond altijd een grote kan koffie op tafel voor de klanten. Ook kloosters en retraitehuizen waren klant; dat schetst het vertrouwen dat men had in een Joodse zaak. Als Joden onderling conflicten hadden dan gingen ze daarmee naar David van Gelder; hij was de raadsman van de hele Joodse gemeenschap. Bij de koffie praatten ze het uit en dan kwam het altijd goed. Het huis van David werd dan ook het *Vredespaleis* genoemd. David had een kaartclub bij Café van Wezel, tegenover zijn huis. Drie tafels en wat zand op de vloer. David kaartte daar al veertig jaar, dronk er twee borreltjes met de stationschef, de postdirecteur Nordholt en iemand van Van Gend & Loos. Na het verbod tot toegang op de kroeg, speelden de mannen bij David thuis.